

Ea se detrei ori in seputemana: Mercuri-a,
Vineri-a si Domine-a, candu o cota in-
trega, candu numai diumetate, adeca dupa
momentul impregiurilor.

Prețul de prenumeratiune:

pentru Austria:	8 fl. v. a.
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " "
" patrariu	2 " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " "
" patrariu "	4 " "

Invitat de prenumeratiune
la**ALBINA**

Cu 1 iuliu v. incepem semestru nou,
pentru care deschidem prenumeratiune.
„ALBINA“ va apară casă pana acu-
m'a, adeca de trei ori in seputemana.

Prețul de prenumeratiune pent. Austri'a
pre unu anu intregu 8 fl. v. a.

" 1/2 de anu 4 fl. v. a.

" 1/4 " 2 fl. v. a.

pentru Romani'a si strainetate

pre unu anu intregu 16 fl. v. a.

" 1/2 de anu 8 fl. v. a.

" 1/4 " 4 fl. v. a.

Redactiunea.

Viena 9/21 iuliu 1868.

In nr. trecutu sub titlulu „Liberalismulu dualistilor“ aretaramu cum procedu organele regimului fatia cu diurnalistic'a natiunala din Boem'a. Aceea-si procedura se continua, si telegramele mai in fie-care di vorbesu despre pedepsa noaște croite pe séma dloru redactori ai foiloru cehice. Fiindu că de o parte spatiul nu ni permite a luă notitia despre toti pasii acelei proceduri, éra de alta parte oo. nostri cetitori au dejá o ideia completa despre calitatea ei din articululu numitul, deci ne marginim nu mai a spune că — dupa socotéla facuta de „Vi.“ — sum'a totala a pedepselor se urca acum la sieptedieci si siese de luni de inchisore si dousprediece miș de florini perdere din cautiuni.

Remane a sci acum'a consecintiele acéstei procedure. Precum le prêcepem noi, ele nu sunt favorabile regimului dualist. Scritorii cehiloru nu se inspaimanta defel de rol'a de martiri, daca cumva nu si-au cercatu inca mai nainte refugiu in strainetate precum facu d. Nedoma redactorulu de la „Politik.“ Poporul din a sa parte tiene la credeului politico-natiunalu si nu produce aposta.

Asiè-dara regimulu pana acum'a n'a potutu inca frange opusetiunea natiunala a cehiloru. Era daca vom considera caracterulu referintielor ce in timpul din urma se inaugurară intre cehi si poloni, apoi am fi aplecati a deduce că acésta opusetiune se estinde ocupandu unu terenu totu mai mare.

Polonii precum am spusu alta data, observara din capulu locului o portare amicabila fatia cu dualismulu. Causele acestei portari se esplica in multe feliuri: unii pretindu a sci că polonii se temeaun cumva o opusetiune natiunala din partea loru se fie combatuta de guvernul prin favorirea elementului ruténu casí sub Schmerling, — unii sciu despre sperantile polonilor d'a fi primiti casí alu treile corpu in organismulu monarchiei, — si altii presupuneau că planurile ungurilor ar fi convenindu visurilor polone despre regatulu polonu (bunul cetitoriu nu va fi uitatu inca cuventarea din Londra a principelui Czartoriski.) Erá amórea loru pentru dualismu atatu de mare, in catu infințandu densii la Paris unu organu francescu „Corespondint'a Nod-Est“, lumea erá la indoiala daca acestu diurnalul este polonu séu este fiul fondului secretu alu guvernului ungaro-nemtiescu nascutu a tamuiá la Paris dualismului din fosta imperatia austriaca.

Fie că polonii se vor fi desamagiti de'n sperantile loru, fie că au intrevinitu alte cause, — ajunge a sci că polonii se apropia de cehi pe cari mai nainte

ii desconsiderau. Si pre candu unu organu alu cehiloru provoca pe poloni ca in semnu de aliantia in diet'a loru se se pronuncie despre legile fundamentale de statu intru intilesulu cehiloru, pre atunci „C. Nord. Est.“ vine a face resunetu tanguiriloru cehice, si intr'o corespondintia datata din Berolinu spune că opusetiunea cehiloru nu se infrange, din contra unii vorbesu acm'a despre uniune personala. „N. fr. Pr.“ de astazi crede in acésta aliantia pentru că si-dar trud'a a o combate din respoteri. Catu pentru noi, este bine se luămu cunoștinția despre dens'a, dar cu precautiu eaci in locu de aliantia pote se fie numai o simpla maniera polona d'a silf guvernulu dualistu se-si mai aduca a mince si de densii.

Oficiale, semi-oficiale si oficiose.

Credemu că nu este bunu si nepartialu acelu presedinte de parlamentu care neineetatul chiama pe oratori la ordine de cate ori li esie cate unu cuventu ce dora nu e tocma la locu. Totu asiè credemu si despre acelu redactoru care ar nadusi parerile corespondintiloru si colaboratorilor sei, ori li-ar face necontenit uotitie si comentarie.

Eca de ce noi am observat pururea o paciuntia ce multi amici si contrari nu-ai imputa'o de pecatu, dar carea noi o vom observa si in venitoriu, eaci vremu se naintam tienendu pasi cu opiniunea publica, si nu ne vom luă nainte pe fugă eaci vremu se se pote tiené de noi si cei mai slabuti de picioare cati dorescu.

Cu acésta paciuntia am publicat de la unu prè stimatu colaboratoru alu nostru unu articolu in care se dicea: „Presse, organu guvernamental, semi-oficiale, este in Vien'a aceea ce este buna ora „Pesti Napló“ in Pesta, si „Romanulu“ in Bucuresci.“

Acesta cuvinte provocara desplacerea on. nostri colegi de la „Romanulu“ si dedera ansa unui lungu si bunu articolu sub titlulu numitul mai sus. vorbindu despre presa in generu, octroiandu-ni-se de o parte lips'a de ideia completa despre presa in statu liberu, si de alt'a dandu-ni-se a precepe cererea se constatamu că „Romanulu“ in numita privintia n'are se figure a laturea „Presei“ séu „Pesti Napló“.

Inca de lungu timpu ni propusesemu a tratá ceva-si mai in detaiu despre pres'a nemtiesca si unguresca, că avemu lipsa s'o cunoscemu, deci folosim acésta ocasiune si dàmu OO. colegi de la „Romanulu“ tóta satisfacerea, pentru că — precum vom demastrá mai la vale — nu numai că nu esistența o analogia intre Romanulu si Presse cu Pesti Napló, dar acésta analogia lipsesce chiar si intre Presse si Pesti Napló.

Diurnalistic'a nemtiesca din capitala Austriei si mai din tóte capitalele provinciale este in precumpenire in man'a ovreiloru. In Vien'a afara de diurnalul oficial, de foile clericali si de „C. Vor. Z.“, tóte cele latte — si sunt cu diecile — le conduceu mai multu séu mai putinu totu ovreii. Este ridiculosu in asta privintia candu diurnalele de aici aducu raporturi si critice despre oratori din besericile crestine séu tratéza cestioni religiose ce apartin la viéti'a de statu, si li respondu foile clericali facandu statistic'a dloru redactori adau-gendu-le religiunea si natiunalitatea (!) „ovreesca.“

Ovreulu si in diuaristica e mai multu ovreul cu treburi de catu politiciu

eu principie. Elu e centralistu candu sunt centralistii la putere si e dualistu candu domnescu dualistii, elu sente oblegamentulu d'a se vaetá pentru conatiunilii sei din Romani'a si a scrié in asta privintia mai multu de catu dora a scrisu alta data despre patrunghiul fortaretelor italiane. Sub influenti'a acestei dilaristice au ajunsu nemtieji din Austri'a ca se nu aiba o politica natiunala si consecinté, si daca se gasesce cate o fóia nemtiesca sanetosa devine a-morrita de sgomotulu si combaterea comună a foiloru mari ovreesci. De aci se poate splicá de ce intrarea Transilvanilor in senatulu imperiale si prin acésta aliant'a cu popórale din senatu lui-a potutu dá neci unu folosu si neci o scutire contra dualismului, eaci nimene din senatu nu si-a adus a minte se intrebe: unde sunt aliatii nostri? Daca catu unu barbatu de statu si-a radicatu cuventul contra acestei dilaristice, apoi se te tieni că ai ce andu la imbalatiuni! Care este in asemenea cercustantie valoarea opinii publice nemtiesci din Austri'a? e lesne de precepitu. Ca se nu mergem departe, fiindu vorba tocma de „Presse“, se spunem că acestu organu era antieriu centralistu intepenitul si acum e totu asiè de mare dualistu in a sa credintia politica. Cum se numescu asemenea schimbari de credinta? se simu scusat daca nu spunem.

In Ungari'a, dilaristic'a si a nume dilaristic'a ungurésca este in mani natiunale unguresci. Ungurii emancipa pe ovreu dar nu dorescu se-lu véda conduscul opiniunea publica eaci ei sciu prê-bine (daca nu de aiure apoi din Vien'a) ce va se dica ovreulu pusul la asemenea santuaru alu cutarei natiuni. Asiè d. e. vediuramu cum guvernulungurescu paresitu fiindu de umoristii natiunali, si dandu in fine partitei sale de umoristu pe unu ovreu cu „Borsszem-jankó“, tóte foile unguresci i strigara la amendoue urechile că e ovreu.

Datin'a foiloru unguresci este a nu-si precisá programulu din capulu locului ci-lu forma cu timpu si acomoda cercustantielor. Kossuthistu odata, „Pesti Napló“ traesce si sub absolutismu, in 1861 se pune pre bas'a adreselor lui Deák si gatindu Deák operatulu afacerilor comune „P. N.“ le primesce. Tocma semi-oficiale séu oficiosu nu e fiindu că deákistii nu sunt purure cu guvernul de unu timpu in cõce (alta data vom scruta caus'a divergintii.)

In Romani'a vedem „Romanulu“ si inca cateva foi că si-au aretat programulu din capulu locului, unele numai ele sciu că ce vreiu. „Rom.“ a adunat in jurulu seu partit'a eea mai numerosa, din a careia senu esu guvernul cu perfecta contilegere in catu nu vedem diferintie intre guvern si partita casí in Ungari'a une ori.

Recapitulandu vom dice că „Presse“ trebuesce stérsa din asemenare, éra „Pesti Napló“ pare a fi intr'o epoca de transacțiune eaci de unde se dusese cu guvernulu, observandu că se departa de partita acum retórnă, in fine „Romanulu“ a fostu pururea organulu partitei liberalilor carea a datu pe barbatii de acum'a de la guvern, si cari defel nu s'au departat de partit'a loru, astfelu dura — fiindu aplicatu deplinu regimulu parlamentariu — nu se poate dice partita si organu guvernamentalu, eaci nu sunt ale guvernului ci guvernulu e alu loru.

Prenumeratiune se facuta toti dd. corespondenti a nostri, si d'adrepta la Redactionul Josestadt, Langegasse Nr. 43, unde suntu a se adresu si corespondintele, ce privesc Redactiona, administratiunea se specia d'acate vorbi nefrancate, nu se vor primi, era anoniime nu se vor publica.

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de interesu privatu — se respunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiul timbrului cate 30cr. pent. una data, se antecipa.

De la diet'a Ungariei.

(**) Siedint'a de sambata 18 iuliu a casei representantiloru.

Dupa autenticarea protocolui si pomeneirea petitiunilor incurse, Just spune in numele comisiunei pentru petitiuni că o gatit reportul despre cererile municipiului de Neoplanta, despre cunoscutele casuri din Constantinopole si altele, cari ascépta se le puna cas'a la ordinea dilei.

Cas'a otaresce ca marti ce vine, obiectele acestea se fie la ordinea dilei.

Pentru astazi este la ordinea dilei continua desbatere proiectului de lege pentru aruncarea si incassarea contributiunilor si pentru infinitarea tribunalelor financiare. Desbaterea a ajunsu pana la § 99 in siedint'a trecuta, éra astazi se primira toté §§ urmatore cu modificatiuni forte putiene. Votarea finala a supr'a acestui proiectu va fi luni.

Dapsi cetece reportul comisiunei centrale despre schimbarile propuse in proiectul de lege pentru timbru si taxe. (Se primesce foră desbatere). Nefindu alte obiecte, siedint'a se inchidea.

(**) Siedint'a de luni 20 iuliu a casei reprezentantiloru.

Comisiunea centrala referéa despre emendamentulu ce cas'a magnatilor l'a propusul la proiectul de lege pentru contributiunea de pamant, totu asiè comisiunea financiară despre legea de venit. Ministrul justitiei asterné un proiectu de lege de usuraria si altul de espropriatii. Proiectul de lege pentru aruncarea, incassarea ete contributiunilor se primesce in a treia cetire. Comisiunea bugetaria se occupa de sistemisarea oficialilor casei.

Se ie in desbatere propunerea cunoscute a lui Simonyi in cau'a Asztalos si Madarász si se respinge de deákisti si de tiszachizisti.

Comisiunea pentru armata natiunala referéa despre proiectul de lege, propune a se primi cu putiene modificatiuni si a vota 38.000 de recruti, (Manc va fi cau'a Neoplantei).

Discursul lui Ilie Macelariu

in siedint'a de vineri 17 iuliu a dietei unguresci.

Am cerutu cuventul ca in numele meu si a mai multoru sotii se adresez o interpellatiune ministeriului intregu casí guvernului responsabile ungurescu. Mai nainte d'a face acésta cu iertarea onoratei case voiu premite o modesta observatiune.

On. casa! Incercu a vorbi unguresce, dar numai cu ajutoriulu acestei charti potu vorbi; si numai de sila folosescu acésta limba ca se nu patiescu casí anu in 7 martiu candu naturalmente am voitul se vorbesu in limb'a mea materna basandu-me pre legi aduse pre calea cea mai constitutiunala si santiunata la prè naltulu locu, dar diet'a mi-a nadusitu graiul (contradicere generala); sum silitu a vorbi unguresce si pentru aceea eaci acea lege ce mi-a garantat folosirea limbei mele, acum'a s'a scosu din validitate, s'a stersu, desi nu constitutiunalminte ci prin „ordonantia“. Asiè este, că s'a stersu pe chartia, dar dintru inim'a natiuniei romanesci ea nu se va sterge necandu. (Contradiceri sgomotose, presiedintele clopotesc.) Dar folosindu ungurésca, protestezu contra presupunerii că asiu fi renuntat, fie macar pentru unu momentu, la nedependint'a patriei mele si la folosirea limbei romaneschi. (Sgomotulu devine totu mai generalu ungurii perdu paciint'a, ici colé cate o schima, se facu observatiuni că oratorulu nu se tiene de obiectu adeca de interpellatiune ci trece pe terenul espectoratiunilor. Oratorulu continua:) Nu esiste putere pe lume ca

ALBINA

rea se me pota despoia de acea convingere că drepturile națiunii mele nu sunt perdute pentru pururea, și că ele vor triumfa curându-să mai târziu, căci ceea ce se ie cu nedreptate și foră învoie, aceea neci-o dată nu este perdată (larmă mare).

Președintele chiama la ordine pe oratoru, lu rōga se vorbeșa la obiectu, făca interpellatiunea (aprobată generală).

Macelariu: Dupa premiterea acestoră, vînu la obiectulu despre care voiu interpelă ministeriul intregu. (Se audiu.)

Onorata casa! Din Transilvania am scris secură că intentandu-se unu procesu de presă lui Iacobu Muresianu redactorulu foii romane din Brasovu „Gazetă Transilvaniei” și directoru alu gimnasiului romano-catolicu de acolo, în urmarea acesteia casă lui a fostu persecutată, și atatu densulu catu si patru *) canonici din Blasius sunt citati dă se infatisă la tribunalul scaunalu alu Muresului (strigari: asiè a trebuitu, aprobată mare) Națiunea romana sentiesce durere adanca că guvernul respinsabile ungurescu prin organele sale si prin ordonanțile sale face încercarea de a deschide calea catra temnită pentru cei mai de frunte barbati ai ei. Motivul acestei procedure terorizatorie ce nu se poate justifică neci cu legile positive neci cu politică, se dice că ar fi publicarea cunoștinței pronunciamentu din Blasius ce intieligintă de acolo l'a facut la ocașia maialului din 15 mai.

On. casa! Am fostu mai multi ani judecătoriu la tribunalu, deci se nu credea cineva că vorbindu in astă cauza asiu voi se preocupă judecată tribunaleloru, — nu vreau acăstă, fiindu convinsu că o justiția buna numai acolo este cu potinția unde nedependintă si libertatea judecătoriului este asurată. Si daca aducu cestiu naintea acestei case, facu acăstă numai pentru că ea are unu caracteru siu importantia politică fără mare, despări cari mi se pare că guvernul nu le cunosc, său de le cunosc apoi nu le-a precepit in adverul loru.

Nu voiu intră in detaiarea pronunciamentului credindu că e cunoscutu de toti. Atâtă inse voi spune că ar fi mare amagire a crede că cele trei puncte, unul mai dreptu de catu altul, ale pronunciamentului din Blasius, sunt fapta unor putin nemultumiti, și nu ar respică dorintele intregei națiuni românesci, — dicu ale națiunei intregi, căci cei ce nu partecipa la aceste dorintie sunt atatu de putieni, in catu daca am voi se-i numerămu pre degete apoi n'am avut lipsa de amendouă manile. Prelanga acestea, ar fi tristu fără daca intr'unu statu constitutiunalu nu s'ar potă respică neci acelle dorintie ce si pără naltul tronu le-a recunoscute de juste si legali prin unu siru lungu de rescripte, ar fi cu atâtă mai tristu că in pronunciamentu neci prin unu evenimentu nu se cere ca validarea acelor dorintie

*) Unii au intielesu că oratorulu a vorbitu de „patru” alti că au disu „mai mult”. Nău ni se scrie că canonici si profesori din Blasius sunt citati la Muresu-Osorheiu in numeru de siese insi, a nume dd. Ratiu, Mihali, Cipariu, Vlașă, Moldovanu, Farago.

Red.

se se încearcă contra legilor, ci se cere tocmai a calea legală rostindu fidilitatea neclatită catra Domnitoru si iubire fratiescă catra națiunile conlocuitoare.

Adeverat este si recunoscu că pronunciamentul se indoiesce despre legalitatea națiunei de la 1848. Dar daca peccatumul ce s'a luat sub incuiziție este numai atâtă apoi într'acestu peccatum au cadiutu nu numai cei ce au subscrisu sau primitu pronunciamentul, ci toti romanii din Ungaria si din Transilvania, chiar si o parte mare si puterica dintre sasi. (Sgomotu. Contradicări.) Afirmu despre frații sasi aceea despre ce m'am convinsu, ce au marturisit ei insisi in dietă de la Sibiu, atatu deputati catu si regalistii loru afara de unul. Sciu că multe orașe sasești au trimis o. ministeriu adrese de incredere, era pe barbatii de frunte ai guvernului i-au denumitui si de cetățenii onorari, dar sciu si aceea carea este valoarea unor asemenea distincții mai vîrstosu considerandu că de asemenea adrese si distincții s'au bucurat si guvernele trecute Bach, Schmerling, Grimm, Urban etc.

On. Casa! Nu vreau se insiru numerăselo defecte ce le are articolul I din 1848 atâtă din punctul de vedere alu dreptului publicu Transilvanu catu si din punctul de vedere alu moralei, si cari defecte facu ca acelui articolu se fie ori ce numai nu lege drăptă, onesta si obligeatorie, ci rezervandu-mi dreptulu acestă, mi imprimescu detorintă fatia cu mandantii mei si cu iubită mea patria facendu declaratiunea apriata si cu sinceritatea ce fie care patrioticu credinciosu detoresce patriei si conscientie sle, intielegu declaratiunea — desă nu in numele națiunei romane căci la acăstă n'am dreptu, dar ca unu fiu creditiosu alu națiunei — că națiunea romana nu este amica unei grabite din 1848 si nu o tiene de legală (Sgomotu mare, contradicări, strigari: trebuie chiamat la ordine) Asiè este, On. Casa! pentru romanii din Transilvania națiunea nu este alta de catu effusă fortă, vătămarea cea mai adancă si mai sensibila a onorii naționalii, ma si mai multu: este sentintă de moarte la a careia ascultare nu e cu potinția a tacă, tacea ar fi in contra legilor naturei. (Strigări sgomotose: Astă nu se poate suferă, dle președinte! chiama-lu la ordine.)

Președintele: Me vedu silitu se-lu facu atentu pre d. deputatul că noi ne-am adunat aici sub scutul legilor, ne consultăm după despusețiunile loru, trebuie se le consideră si se le ascultă. Sprecesu dlu de deputatii sunt contrarie reverintie ce detorintu legilor. La rogu pe d. deputat se fie cu atenție in alegerea spresuțiunilor, că altimetre voiu si silitu se-mi facu detorintă ce-mi impunu statutele casei si voiu rogu casă ca se-ti retraga cuventul (aprobari mari), pofitum a continuă.

Macelariu: Vi aduceti bine a minte ce a respunsu națiunea ungurăscă in 1849 candu forță prin constituția martiale stărtă pre unguri din sirul națiunilor viu si nedependintă (strigari: ce vorbire nebuna, cine a sterșo?) si facu ca tiéra se incete dă esiste ca

atare. Cu alte cuvinte, tort a uicea ungurilor: „Trebuie se morită”, si ore națiună ungurăscă nu respuse: „Ba nu, io vreau se traescu, si mai bine voi face se piéra in luptă puterea carea vre se-mi ie vietiă.” Acum acea națiune care atunci a respinsu cu resoluție sentință de moarte enunțata contra ei, acea națiune abăi de cinci milioane, adresă astădi acelă si cuvinte catra națiunile nemăgiare ce numera 11 milioane, si ore acestoră națiuni se nu li fie libertată a dice si densele: „Fratilor noi vremu se traimus, noi iubim patria si națiunea noastră!” A pretinde acăstă in secol. XIX ar fi a se opune spiretului epocii, la ce națiunea românăscă neci odată nu se va dejosă (Sgomotu mare. Mai multi deputati se scăda de pre locurile loru. Iritatiune mare.)

Președintele: Pre d. deputatul l-am chiamat odată la ordine; a două oară l-am facut atentu că daca nu sei folosi legalitate spresuțiunile sale, voi rogă casă se-i denegă cuventul. Cu acăstă inca odată te facu atentu, altimetre voi cere de la casa otarirea. (aprobată generală.)

Macelariu: Se-mi fie permis a motivă interpellatiunea mea (strigări: astă nu e motivare.)

Președintele: Nu Te impedește nimene de la motivare, numai spresuțiunile nu fie contra legilor.

Macelariu: Asiè credu că nu este in contră legilor. Națiunea română asiè explica si judecă națiunea din 1848, si repetescu că fie acăstă erina său fie merită, nu se poate atribu pronunciamentului, de orice asemenea credință si inradacinata intru inimă națiunei române intrege. Spre acăstă n'a fostu de lipsă neci agitare neci atitudine. De altimetre, on. casa! nu sunt numai romani cari sustin... (Sgomotul străordinariu cresce neințelut de nu se potu audă cuvintele oratorului, presedintele dă casei semnu spre linisire) că articolul despre uniune n'are putere de lege, si in urmă Transilvania este tiéra nedependintă, ci acăstă s'a disu fără de multe ori in rescriptele pără. Chiar in 1848 națiunea s'a enunțat numai in principiu, si daca mai există diferențe de pareri despre nedependintă Transilvaniei, apoi e guvernul de vina că pana in diu'a de astăi n'a asternutu proiectul de lege. Noi deputatii din Transilvania n'am intrat in acăsta sala din cauza că dora am roculose legalitatea aceluui articolu de uniune. Nu, că in astă privință nu există intre romani diferență de pareri afara de unul pe care lu potă numi (Hosu se trăsea, se trăsea, sgomote.) Asiè, dlor! se trăsea. Se trăsea ca desamagindu-se se ajunga a gustă amarătineea retacrilor sale. Neci n'am venit noi aici ca se cersim o bucată de pane, precum dieu multi din cercurile mai nalte, ci am venit din supunere si revărtintea catre Maestatea Sa, si ca se nu lasămu se trăcea neci o ocazie de a dovedi reprezentantilor națiunilor surori că voim o contilegere pacica. Dar essericiandu acestu dreptu restrinsu, suntem departe de aceea ca se scirbim necedintă Transilvaniei. (Cere iertare că

bea unu pieu de apa.) Altintre așteptu pe o. casa, cumea antipatiă contra uniunii din 1848 nu se poate impută cutarorui nisuntie neoloi, neci antipatiile contra națiunei unguresei, repetescu că nu se poate impută acestoră, căcă națiunea română. Vi potu spune, sentiesce multă parere de reu că guvernele de acumă atâtă celu din Viena catu si celu din Pestă, in locu dă recunoscere adeveratele sale interese si a nisură spre indestulirea poporului nemăgiare si negermane castigandu simpatiele acestoră cari facu puterea fie carui guvern, in locu se fie cu dreptate catra poporale nemăgiare si negermane, densele — noile guverne — partinescu politică nefericita a aristocrației polonilor carea străducesc la suprematismă, si e mai găsi a face veri ce numai se nu multămăște pretensiunile drepte ale fratilor loru ruteni si ruși (sgomotu mare), urmăza o politică ce nu vre libertatea națiunilor ci apesare si despotismu (strigări: nu e adeverat, unde ai invetiatu acăstă?) Acăstă este politică actuală: din colo la Viena nemții, din cōcă sotii loru ungurii apăsa pre cele latice națiuni (sgomotu furiosu) io inse nu credu că imperatul austro-ungurăsc prin acăstă se ajunga a fi tare veri odată, căci tară este intru indestulirea drăptă a națiunilor ce si eu odorescu din inima.

Daca interpelezu ministerulu, facu pentru datină parlamentara, interpellatiunea o recomandu ministeriului si on. case:

Interpellatiune: I. Are on. ministeriu scire despre aceea că in Transilvania aici individuali cari au subscrisu său au primitu pronunciamentul gătit in Blasius cu ocazia maialului din 15 mai a. c. sunt persecutati de organele guvernului? — si daca are scire:

II. are ministeriulu de cugetu a face despușatiuni ca aceste persecuții se inceteze catu mai curundu?

(Repusu ministrului lu cunoscemul din nr. trecutu.)

Cernăuti, 2/14 iuliu 1868.

(Unele altele si totu curiose.) In Bucovina, astă tiéra frumosă si binecuvantata de natură, unde, precum marturesc monumintele antice, se petrecu ore candu pe terenul bisericescu, politicu si socialu fapte de gloria si de fericire comuna, evin in timpul nostru totu unele altele, pre cari nu le potem registră altcum, de catu sub numirea de lucruri curiose.

In anul trecut se dete concesiunea pentru clădirea calei de feru de la Cernăuti la Suciu. Scopul principal a acestei concesiuni era, de a înlesni negoziul si comunicatiunea in tiéra si anume a oraselor, unde se concentră industria. Acum inse vedem, că la clădirea calei acesteia se luare in privire mai multu interesele societății de catu interesele vitale ale tierii, de oară ce drumul acestă trece prin tiéra, fara de a atinge celu putin unul dintre orasie. Sciumu, că comunele din Siret si Suciu fecera mai multe petituni si trimisera si deputatiuni la Viena; sciumu s

de marire. Căci numai astfelui vor face servitul celu adeverat pentru omenire si-si vor ajunge scopulu. In securt: poetulu are chiamarea se arete cum ar trebui se fie vietiă si referintele lumesci pre pamentu in perfecțiunea loru cea mai nalta, si acăstă se chiama idealitatea, contrariul idealitatii este realitatea, său stadiul celu adeverat in care se află vietiă si referintele pamentesci de comunu.

In stropă II din aceea-si poesie cetești:

Acolo unde *Febus* in cale se opresce,
Mai multe ore diu'a, si 'n lume raspunde
Lumină sa curata, din caru-i suveranu.

Aci intimpină o imagine antică, cum au putut o depinge cu totu dreptulu poetii Grecie si Romanii, la densii era sărele unu dieu, care cutrerie călea cerescă siedindu într'o calăsa cu armasari, ce versau focu pe nări etc. Dara imaginile de soiul acestă n'au neci unu intielesu pentru modul de privire si de cugetare alu timpului nostru. Imaginile de feliiul acesta remană mărtore, formă numai nispete intunicate in tabloului poesiei moderne. Inchipuția nostra despre săre si despre alte lucruri de pre pamentu si ceriu este cu totul altă de cum era a Grecilor si a Romanilor; de ce dara se ne intormă la nispete veacuri atatu de departate si se li desgropă remansitie loru din mormantul intunecosu alu su-

FOISIÓRA.

Observatiuni critice la poesiele noui (noue) ale lui J. C. Fundescu, esite de sub titlu in București 1868.

Brosiură, ce ni-o luăm de obiectu siu observatiunilor noastre, constă din trei parti, si a nume partea I. poesi intime; partea a II. poesi politice; partea III. poesi satirice.

Autorul poesiilor acestoră posiede in adeveru darulu poeticu, inse fiindu că numai cu darulu acestă singura inca nu pote fi nimeni poetu intru intielesu celu adeverat alu cuvintului, fara de cele latice conditii, ce se receru pentru desvoltarea si perfectiunea unui suflet poeticu, dreptaceea credem cuvintul vom lucra atatu intru interesulu autorului catu si alu publicului cetitoriu, daca vom trage atentiu amanduroră asupra unor scaderi, ce le astănu, după parerea noastră, in poesiile acestea.

Partea I. poesi intime.

Pag. 4. Dorintă.

Strofă I.

Ahi de-am avé, iubito, o insula bogată

De aeru, de lumina, in spatiu asediata
Departu de pamentu;
Acolo unde fluturi cu aripi aurite, etc.

Scopu, nisuntă si chiamarea unui potu adeverat tientescu purure la idealisarea lucrurilor si referintelor reale. Inse cu catu se apropia idealul mai multu de fire, de natură, cu atâtă pare si mai posibilu, si cu atâtă astă unu consentiamentu mai viu, o credință mai puternică intru inimă si in sufletul priuitorului, său alu cetitoriu. Poetul n'are se credie monstri său minuni acolo unde nu cere obiectulu despre care trată. Monstru, minunile, si nalucirile străordinarie si-au locul loru in mitologă fie-carui poporu, său in poesiă eroica romantica, ce traesce in gura poporului datandu din nispe văcării atatu de departate de timpul presentu, in catu poporulu crede cumca pe timpurile aceleia au potutu exister astfelui de lucruri, inse daca le-ar străpune cineva in timpul de fată, atunci si-ar perde aceleia adeverul loru poeticu. Fiindu că fie-cine le-ar tine de scornituri, ce nu existeră, si acăstă o ar face cu totu dreptul. Venindu deci la poesiă autorului nostru, carea este modernă lirică, si prin care voiesce se idealiseze legătura unei ţăbiri neconturbate de valurile lumii de totă dilele, a fiu și poetulu si-doresce o insula pusă in aeru (spatiu) si prin urmare departata de pa-

mentu; si afirma esintătă positiva de atare insula dicindu in versurile următoare:

Acolo unde fluturi cu aripi aurite,
Se legăna adesea pe lesele nispete,
Feriti de mani profane, d'alu erne rece ventu.

Cu anevoie va potă castiga autorulu prin astfelui de imagine incumetata consentiamentei cetitorului modernu, care pe de o parte scumea in spatiu esistă stele, luna si sărbătoare, era nu insule, pe de alta parte scie si aceea, scumea in spatiu esistă nu numai ventu ci si o érna perpetua, in senul careia se preface totul in ghiatia. Dreptaceea nu poate fi vorba de albine, fluturi si paseri, cari le-ar vedea prin gerulu aerului. Acăstă este privirea lumii moderne, si poetii trebue să o consideră, daca vor se descepte gustulu publicului spre cetera opurilor. Deci ar fi fostu mai cu căle, după socotină năstră, daca si-ar fi dorit poetulu o atare insula pe terenul posibilu, adeca in Mare, său atare locu pe fată pamentului, au dora este acăstă cu nepotintă? noi credem contrariul! Idealurile virtutii, frumusetii perfepte si ale sublimității nu trebue se le străpuna poetii afară de cercul moritorilor, căci atunci remană necunoscute, si neîmitate, remanu numai idei si ilușiuni intunicate; si poetii trebuie se-si incorporeze creatiunile loru si se le trimită in lumea reală, ca esempe, inspirătoare de virtute, de adeveru, de frumusetea si

a, că neci pe langa Siretiu neci in Suciu nu e terenul de acelui feliu, că s'ar pot să plănuiește dreptate ale acestorui comune fora de spese mari. Totusi remasera inordinarile loru indaru si asiè, dupa deschiderea acestui drumu, starea ambelor orasie va deveni mai impiata, de cum e in presentu. Inca si desdaunurile de pamentu si pentru superedificare, pe unde trece calea acésta sunt asiè de inicu, că multi dintre proprietarii satenii sunt ruinati de totu. Lucruri ca acestea la cladirile drumului de feru (unde se nu se bage in séma neci interesele tierii in genere, neci cele particularie ale locuitorilor) se potu in templă numai in Bucovina, si mai vertosu. Sucreva se poate laudă cu deputatul seu, că densulu ca membru alu administratiunii calei de feru si ca ablegatu in senatul imperiale a representantu cu sinceritate interesele comunei ce l'a alesu!

Nu e lucru secretu, si insesi organele politice au sciintia despre aceea, că mai virtosu in anii din urma se pôrta si prin Bucovina omeni din Rusia, cum se vede agenti plati, cari atitia si latiescu aspiratiunile pentru rutenismu seu mai bine dicendu pan-slavismu, si dupa cunoscutea procurare de lucruri pentru espusestiunea din Moscova, trebuie se presupunem cu durere de inima, că acei omeni strani facu prosoliti si intre cei din tiéra, ce traiescu sub scutul regimului si se ingrasia din fructele pamentului si ale fundatiunilor romane. Pe langa acestea ne pomenim de cateva septemani si cu unu consulat rusescu in Cernăuti, desă nu afaramu inca in jurnalulu oficiosu din Vien'a seu in celu din Cernăuti, că s'ar fi datu inviorea regimului nostru spre inceperea si executarea functiunilor de consulu. Nu suntem versati in diplomatiia, prin urmare nu potem precepe adancului motivelor, din cari se decise regimul din Petropole a infinitat unu consulat rusescu in Cernăuti; astă inse precepem si o si spunem, că nu e neci o recerintia vederata si urginte pentru atare consulat, de gracie negociatori din Rusia nu sunt in Bucovina si neci locuitorii de aici nu facu negotiu in partile Rusiei, ca se aiba lipsa de intesnire cu pasaportele. Unu consulat rusescu in Cernăuti pote se fia dôra numai spre acelu folosu, că rusomanii nostri vor fi mai cutedatori, ceea ce mai de unadi se si vediu, candu adeca cunoscutele procuratoru de lucruri pentru espusestiunea din Moscova se incercă si face de frica pre clerici ca se cante in biserică catedrala rusesce, cum se vede in onorea si spre placerea consulului, ce veni in acca domineca la biserica!

Cate anomalii si abuse devenira ordinare in administratiunea bisericei gr. or. din Bucovina, ce dreptiune demoralisatorie apucara domnii nostri la tratarea clerului si impartasirea de beneficie si de posturi de invetitori, si ce politica antinationala si anticanonica face de unu timpu in cõce archipastorii bisericei, — aceste tôte sunt cunoscute si in publicitate si inaintea instantiilor bisericesci si ale regimului. Clerulu si diicesanii, ne mai

potendu suporta anomaliele si nedreptatirile, era pe alta parte cunoscendu, că measurele politicei episcopale sunt numai spre dauna intereselor vitale ale comunitatii bisericesci, provocara atentiu publica la cele ce se petrecu in diecesa Bucovinei si dirésera si o petitiune generala catra senatul imperiale si ministeriul de culte pentru efectuarea autonomiei bisericesci, garantate prin legile fundamentale de statu. Insu-si catra prè santi sa parintele episcopu se indreptara diecesanii si clerulu cu o epistola deschisa, publicata si in „Albin'a“ pentru aplicarea principiului de sinodalitate, pastrarea nealterata a caracterului national alu diecesei si pentru observarea dreptatii si a cuvenintiei la tratarea clerului.

Totce ce se se intreprinsera de cler si de diecesani pentru salvarea intereselor vi-tali ale diecesei sunt aprobat de publicitatea nepartinitorie si placidate de regim si de senatul imperiale. Daraarchipastorul nostru, carele dupa exemplul Mantuitorului si alu confratilor sei archierei ar fi se se abnege si se se identifice cu causele drepte ale comunitatii bisericesci, ce face la aceste totce? Nu destulu că incercă a misică totce spre paralizarea autonomiei bisericesci intru intelesele a-siedaminteloru bisericei ortodoxe; nu destulu, că in contr'a canonelor petrecu in Vien'a si se incercă a face alianta cu totu feliulu de eleminte straine; nu destulu, că si-au luat de secretarii pre unu omu de confesiunea rom. cat. carele i compune totu feliulu de seriori anticanonice si defaimatorie catra instantiile regimului; — pe langa aceste totce publica in nr. 7 alu foii ordinatiunilor diecesane unu circulariu archierescu din 1/13 maiu 1868, nr. 4614 intru carele incarcă clerulu cu totu feliulu de slabitioni, patime si reutati, precum de securu n'au mai facutu altu episcopu pe fatia pamentului. Ce voiesce parintele episcopu Eugeniu a scoposu cu unu circulariu ca acesta, carele si dupa legile de presa se pare a fi culpabilu, nu scim; astă inse potem dice cu securitate, ca daca avu de scopu, de a blamă clerulu, seu de a-lu imbracă moralimente, ca de aci nainte se taca si se nu mai deschida gură pentru efectuarea autonomiei bisericesci si pentru departarea abuselor in administratiunea bisericesca, se insiela amaru santi sa; din contra cugetam, că clerulu bucovinéu, vediendu-se in generalitatea sa defaimatu in publicu, prin acel circulariu episcopescu, va urmă dupa cuvintele apostolului si va pasi pe arena publicatii si naintea scaunelor bisericesci si ale regimului, spre a dovedi neadevergul inculparilor si a pretinde pentru aceste vatemari publice de onore dreptatea legilor. Credemus că atunci vor alege instantiile judetiale bisericesci si ale regimului intre parintele episcopu Eugeniu Haecman si diecesa Bucovinei, carea de 33 de ani gema sub tescul absolutismului episcopal si se sfasia de reul meșterelor demoralisatorie.

(*) Societatea teatrala a domnului M. Paszaly va dă in Aradu siese reprezentari teatrale romane, anume: in 1. 4. 6. 8. 11. si 13 augustu a. c. stilul nou. — Pe reprezentarii acestea s'au deschis abonamente si espreare de unu concursu mare a romanilor de prin pregiuru.

Temisióra 18 iuliu 1868 n.

(vl.) (Parastasu pentru Mihailu III. Societatea romana teatrala din Bucuresci.) Astazi s'a tenu parastasu in cathedrala serbesca d'aci pentru fostul Domnitoriu alu Serbiei, Mihailu III. La aceasta liturgia au participat toți diregatorii d'aci si multu popor; multi inse mai multu din curiositate de catu din pietate, căci, desi n'are se vorbesc de reu despre ucisulu Domnitoriu, simpatia guvernamentalilor si suprematisatorilor nostri cu serbi insufla o'recare resvera celor strani in secretele politice. Neci se poate iodoi cineva despre planurile magiarilor căci o dău prè pe fatia,

Parastase totu pentru numitulu repausatu s'au mai tenu si in alte orasie, era in Ciacova falsa inca si acum flamur'a de doliu in turnulu bisericei pe care serbi o numescu a loru.

Din parte-ne in faptele serbilor din Ungaria si pietatea loru pentru fostul Domnitoriu in tiéra ce nu se tiene de Austria, nu le privim ea demonstratiuni si simpatii slave, ba li dorim din inima libertate pentru a le manifesta; si ne am bucură si mai multu daca am scii că regimul actualu ung. participa cu sinceritate. Ma se vede prè bine ce-i in demna pe magari, ce venéza ei prin magurile si lingurisile ce le facu serbilor. Ei adeca nu voiescu neci mai multu nici mai putin de catu se castige simpatia regimului actuale alu Serbiei de o parte, era de alta parte s'o orbescu pe ea si pe straini cu liberalismul loru.

La acésta ne indreptatesc si acea cer-custantia că intre serbi locali neci unulu nu este convinsu, daca indemnul pentru parastasu s. a. a purcesu de la densii ori din alta parte! Speru inse că atatu Serbi'a catu si strainii sciu si vor sci catu de liberali sunt dd. magari, căci vaetele serbilor si a nemagiarilor din Ungaria s'au latit in tota lumea. —

Alalta ieri avuram placere a vedé intre noi pe dl Pascali, directorele societatii romane teatrale din Bucuresti. Dsa a venit aici de la Lugosiu, a ingagiati teatrulu Temisiórii pentru 3 producioni si anume: marti in 28, joi in 30 iul. si in 3. august st. n. Abiè s'a latit acesta scire intre romani si toti ascépta cu mare nerabdare sosirea dileloru amintite ca se auda ei si limb'a loru resunandu de pre bin' teatrala. Raritatatea acestei intemplari si zelulu nationalu alu Romanilor ne indreptatesc deplinu a spera concursulu tuturor'a.

Aradu, 19 iuliu 1868 n.

stora, ci la cei mai multi dintre poetii nostri tineri, de aceea trebue combatuta cu totce armate criticei, daca voim se ajungem si noi la o literatura poetica frumosa, precum se afla la cele latte popura culte. De la poeti acceptam poesi'a, era cu pros'a ne vor adapă prozaistii, altintre nu e tréba. Totu in poesi'a aceea-si affamu in strop'a a III v. 6., asiè:

E multu mai preferabilu de catu ori ce averi. —

Cu ce se deosebesce versulu acesta de pros'a cea mai séca? Au dôra prin cuventul preferabilu, care nu numai că nu e poeticu daru totu o data are o forma straina intr'odusa cu sil'a in limb'a nostra si deci neologa, ca si Febus si altele. Eu sum contrariul neologismilor stravagante, cari neci in pros'a nostra inca n'au capetatu sufletu si viétia, necum in poesi'a.

Pagin'a 13. La *.*

Poesia acésta este frumusica afara de strop'a III. la carea avemu de facutu o obser-vatiune:

Unu focu prin corpul strabate ca fulgerala prin nori Si sufletul in mine de lupte obosesce... Totu corpulu mi-i sudori.

Ce are de a face corpulu unui omu in-tr'o poesi'a de amore? Corpulu ca intregitate

nu este cuventu poeticu, de nu cumva repre-senta o frumsézia straordinare seu unu idealul de taria si in casulu acesta se amintesce celu multu o data intr'o poesia, spre a poté purcede la partile sale singuratice, ce voiesce se le descrie unu poetu. Dar si in casulu acesta eu greu va intrebuinta poetulu cuventulu corpua, ci va dice seu chipu seu statura seu despre mine si figura, era in casulu celu mai reu va folosi form'a diminutiva, dicindu: trupsioru, inse corpua nu este iertat in poesi'a lirica.

Pagina 27. La o rosa oflita.

Autorulu poesielor de fatia sémena a nu si cugetatu la cascaturile (hiaturile) cu cari are a se lupta o limb'a moile, precum este roman'a, căci altfelu le-ar mai fi incunguratu, fiindu că acésta se poate face si 'n limb'a nostra in man'a celor'a, ce afirma, cumca incunjurarea hiaturilor in poesi'a romana ar fi cu nepotintia, si acésta o dicu numai din causa că versurile cu cascaturi nu receru atata grige si bataia de capu, ca cele fora de cascaturi.

Insiràmu aci cateva esemple de cascaturi:

Strofa I.

Se suferim in pace o flore oflita,
Se nu ne despartim;

Economia.

Tergul de Viena.

Preturiile negoziilor sunt:

centenariulu (marge, mago)

Bumbaculu	Egiptianu	90 fl.	115 fl.
"	Nordamer. middl.	72.50	75.
"	Grecescu	55.—	58 "
"	Levantinu 1.	52.—	27.—
"	Persianu	50.—	55 "
"	Ostind. Dhol. fair	60.	62.50
"	" midd. fair	55.—	57.50
Canep'a de Apatin		19.25	21.25
"	Itali'a, curatita fina	65	77 fl.
"	" mediloca	47	60 "
"	Poloni'a naturala	17.75	20.25
"	" curatita	24.50	32.—
Inulu natural de Polonia		17.75	19.75
"	" Moravia natural	27.—	37.—
Mierea naturala de Ungari'a		20.—	21.—
"	Banatu alba	—	—
"	Ungari'a galbena	20.—	21.—
Sement'a de trifoiu din Stiria de cent.		—	—
"	cea rosia curatita	24.—	25.—
"	" lucerna italiana	—	—
"	" francésca	—	—
"	" ungurésca	—	—
"	" curatita	—	—
Talp'a lucrata (Pfundleder		—	—
prim.)	94	98	"
" (Corametti)	84	88	"
Pelea de bou, uda cu cérne,		—	—
cea din Poloni'a de Z	25—26	—	—
din Ungari'a de Z	27—28	—	—
" " uscata cent.	59—61 fl.	—	—
vaca	62	64	"
vitelu	—	—	—
fora capetine	143	147	"
eu capetine	131	136	"
" din Poloni'a cu cap.	89	94	"
Cleul pentru templari celu negru	12.—	13.—	—
" " celu brunetu	17.—	18.—	—
" " celu galben.	19.—	20.—	—
Oleul de inu		26.25	27.—
" rapitia (rafinatu)		24.75	26.—
" terpentinu galitanu	16.—	17.—	—
" " rusescu	15.50	16.50	—
" " austriacu	18.—	19.—	—
Colofoniu		6.50	—
Smol'a negra		6.—	6.50
Unsórea de cenusia din Iliri'a		18.75	19.75
" " Ungaria (alba)	16.75	17.50	—
" " (albastra	15.50	16.50	—
Rapiti'a din Banatu, metiulu		—	—
" austriacu	5.25	—	—
Perulu de capra din Romani'a		—	—
Lan'a de 6ie, cea de iérna		90	115
" " " véra		85	95
" mielu (fina)		160	165
" 6ie din Transilvani'a		100	—
" " Brail'a, Jalomitia	75	76	"
" " Romani'a mare	72	73	"
" " mica	64	65	"
tabaci (Gärber) din		—	—
Romani'a		55	—

Oaci amendoi, in lume avuram o urata
Cochetei jucarie o óra se servim.

Strofa II. din urma ibid.:

Ahi! Astfelui este sórt'a acelui ce iubesc,
Cochete cum e ea
Candu plói'a e cu sôre, camp'i'a ofelita etc.

Pag. 30 strofa din urma:

Scii in ce stă vieti'a
Blandu angeru de amoru?
Scii in ce stă dulcél'a
La omulu sentitoriu?
A ride de durere,
Femei'a a iubi etc.

Pag. 32. Pe lacu, strofa 3:

Vino, vino mai iute, Elvir'a mea iubita!
Ael numai se afia édenulu pamentescu!
Vom trece, împreuna, vietiua fericita
Pe unda azuria.

Tu iini vei da sarutari, eu iti voi cantă tîi
Cantece de acoala ce 'n sufletu se gasește!

(Va urmă.)

B. Petrariu.

